

Voortgangsrapportage
CO₂-Prestatieladder 2018
(eis 3A1 en 3B1)

Gebouwen A. Hak in Tricht

Rotterdam, 2019

Auteurs:

Ralph Beverloo, Stichting Stimular
Ruud Engelen, A.Hakpark B.V.

Geaccordeerd door:

Ruud Engelen
Corporate Manager QHSE & Sustainability

Stimular →

*De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen*

COLOFON

Het format voor deze rapportage is opgesteld door Stichting Stimular. Stichting Stimular vertaalt de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen!

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
f 010 - 437 93 03
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Inhoud

1	INLEIDING	4
2	BESCHRIJVING ORGANISATIE	4
3	ACTUELE CO ₂ -FOOTPRINT (EIS 3.A.1)	5
4	VERGELIJKING MET VORIG JAAR	7
5	VOORTGANG REDUCTIEDOELEN (EIS 3.B.1)	8
6	VOORTGANG IMPLEMENTATIE MAATREGELEN (EIS 3.B.1)	12
7	KRUISTABEL ISO 14064	13

1 INLEIDING

A. Hak is een groot bedrijf bestaande uit meerdere BV's, gevestigd op meerdere locaties in binnen- en buitenland. Het hoofdkantoor is gevestigd in Tricht, waar de volgende BV's gevestigd zijn: A.Hak Leidingbouw, Materieel Exploitatie Tricht, A.Hak Electron, Drillcon, A.Hakpark en A.Hak International.

A. Hak werkt aan energiebesparing en inzet van duurzame energie, onder andere in het kader van de CO₂-Prestatieladder. De nulmeting (referentiejaar 2014), doelstellingen en geplande maatregelen in de gebouwen van A. Hak in Tricht zijn beschreven en onderbouwd in het rapport Energie Audit Tricht. Deze Energie Audit is in 2015/2016 uitgevoerd in het kader van de Energie Efficiëntie Richtlijn (EED). Minimaal jaarlijks wordt de voortgang en het resultaat van de inspanningen geëvalueerd en gerapporteerd.

Dit rapport beschrijft de voortgang van de CO₂-reductie in het hoofdkantoor van A.Hak in Tricht, in 2018 ten opzichte van 2015, 2016 en 2017. Het betreft hier alleen de gebouwgebonden energie: **elektriciteitsverbruik en brandstoffen voor verwarming**.

Dit rapport voldoet aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder Handboek 3.0 en ISO 14064-1 par 7.3.1. In hoofdstuk 7 is een kruistabel opgenomen.

2 BESCHRIJVING ORGANISATIE

Gebouwen in Tricht

Op de vestiging van A.Hak in Tricht is een aantal bedrijfsonderdelen actief, zoals beschreven in hoofdstuk 1. De totale oppervlakte van het terrein is ca 4 ha, waarvan ca. 12.000 m² kantoor of werkplaats (over verschillende verdiepingen). Er is een ondergrondse parkeergarage en een aantal bovengrondse parkeerplaatsen. Een deel van het gebied is ingericht als demonstratietuin. Er is ook een woonhuis dat gebruikt wordt als gastenverblijf.

De bouw is vanaf de jaren '70 in diverse etappes volbracht. In 2012 is een grote verbouwing geweest waarbij een groot deel van alle panden is herbouwd dan wel gerenoveerd. Hierbij is rekening gehouden met duurzaamheid en energiebesparing. Zo is het kantoorgebouw van Industrial Services en hal 1 t/m 4 op een WKO (Warmte-Koude-Opslag) aangesloten en goed geïsoleerd.

CO₂-reductiebeleid

A.Hak heeft zich ten doel gesteld om de CO₂-uitstoot te reduceren door het energieverbruik te reduceren en duurzame energie te gebruiken. Deze doelstellingen zijn gericht op het totale energiegebruik van de organisatie:

- bedrijfsgebouwen
- wagenpark en materieel
- projecten

Alle medewerkers hebben de taak om bij hun werkzaamheden energie te besparen. Het thema energiebesparing is een vast onderdeel van alle vormen van werkoverleg en het directie-overleg.

Er zijn kwantitatieve doelen opgesteld met als doeljaar 2019. Deze doelen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de energie-audit (EED = energiebeoordeling), een analyse van de CO₂-footprint en de actieplannen met reductiemaatregelen in de

vestiging Tricht. De reductiedoelen en de voortgang wordt beschreven in hoofdstuk 5.

Organisatiegrens

A.Hak heeft de leveranciersanalyse (A/C-analyse) uitgevoerd voor de gecertificeerde bedrijven. De resultaten zijn opgenomen in het document Verantwoording organisatiegrens A.Hakpark. In de organisatorische grens zijn geen wijzingen ten opzichte van het referentiejaar.

3 ACTUELE CO₂-FOOTPRINT (EIS 3.A.1)

Wij berekenen jaarlijks onze CO₂-footprint met de Milieubarometer. Hierin kunnen alle verbruiken worden ingevuld; vervolgens wordt de daarbij behorende CO₂-uitstoot automatisch berekend en vergeleken met het basisjaar. De indeling van scopes en berekening van onze CO₂-footprint voldoen aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder.

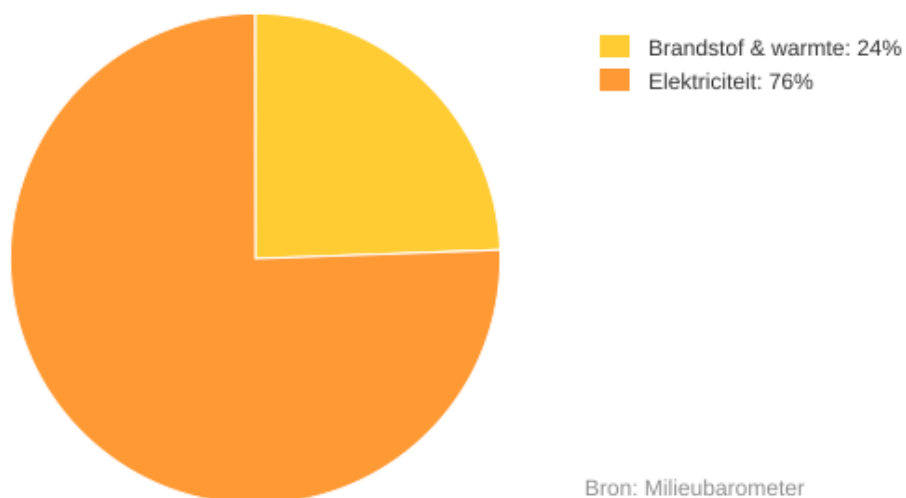
De gebruikte CO₂-emissiefactoren komen overeen met de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Het betreffen de CO₂-emissiefactoren van www.co2emissiefactoren.nl zoals deze in 2018 geldig waren.

De in de Milieubarometer ingevulde verbruiksgegevens komen overeen met de inkoopgegevens zoals deze intern zijn verzameld. Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂-footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten verbruiken. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering. In de 'notities' in de Milieubarometer zijn de gegevensbronnen vermeld.

Tabel 1 toont de CO₂-footprint van A. Hak in Tricht van het jaar 2018 (gebouwgebonden energie). Figuur 1 toont de verdeling per thema. Het elektriciteitsverbruik is dominant in de CO₂-footprint.

TABEL 1: CO₂-FOOTPRINT 2018 VAN GEBOUWEN IN TRICHT

			CO ₂ -parameter		CO ₂ -equivalent	
Elektriciteit						
Ingekochte elektriciteit	800.211	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	519	ton CO ₂
Brandstof & warmte						
Aardgas voor verwarming	83.392	m ³	1,89	kg CO ₂ / m ³	158	ton CO ₂
			Totaal		677	ton CO ₂

FIGUUR 1: VERDELING CO₂-FOOTPRINT 2018 NAAR THEMA'S

Overig

Verbranding van biomassa vond niet plaats in Tricht in 2018. Er heeft geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden in 2018. Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG Protocol. De emissie-inventaris is niet geverifieerd door een Verifiërende Instelling.

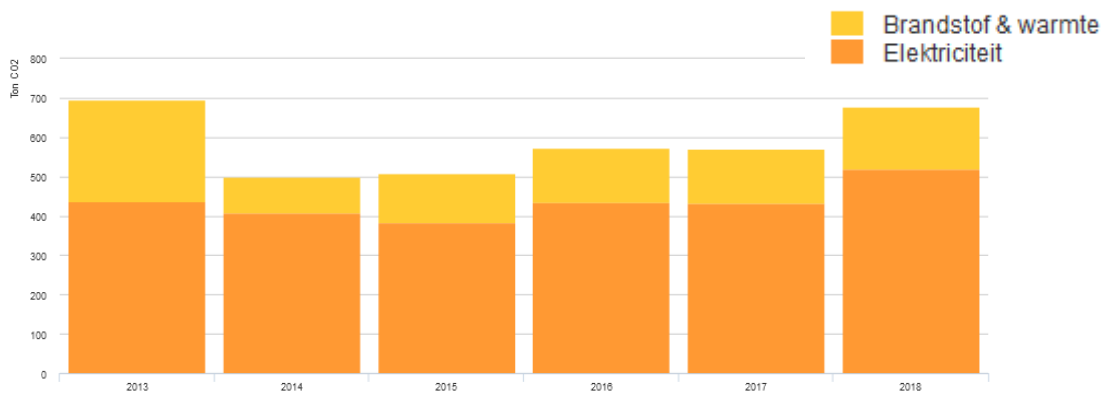
Onafhankelijke interne controle

De kwaliteit van de emissieregistratie wordt jaarlijks verbeterd (indien mogelijk). Er is een onafhankelijke controle uitgevoerd op de emissie-inventaris, door Stichting Stimular. De aandachtspunten uit deze controle zijn verwerkt.

4 VERGELIJKING MET VORIG JAAR

Figuur 2 toont de CO₂-uitstoot in de gebouwen in Tricht van de jaren 2013 t/m 2018. Als referentiejaar voor monitoring is 2015 gekozen, omdat het gasverbruik over 2014 niet goed gemeten was en in 2013 vooral uit propaan bestond.

Uit de grafiek blijkt dat de CO₂-uitstoot in 2018 ten opzichte van 2017 is gestegen, zowel de uitstoot voor brandstof & warmte alsook voor elektriciteit, is de uitstoot toegenomen.

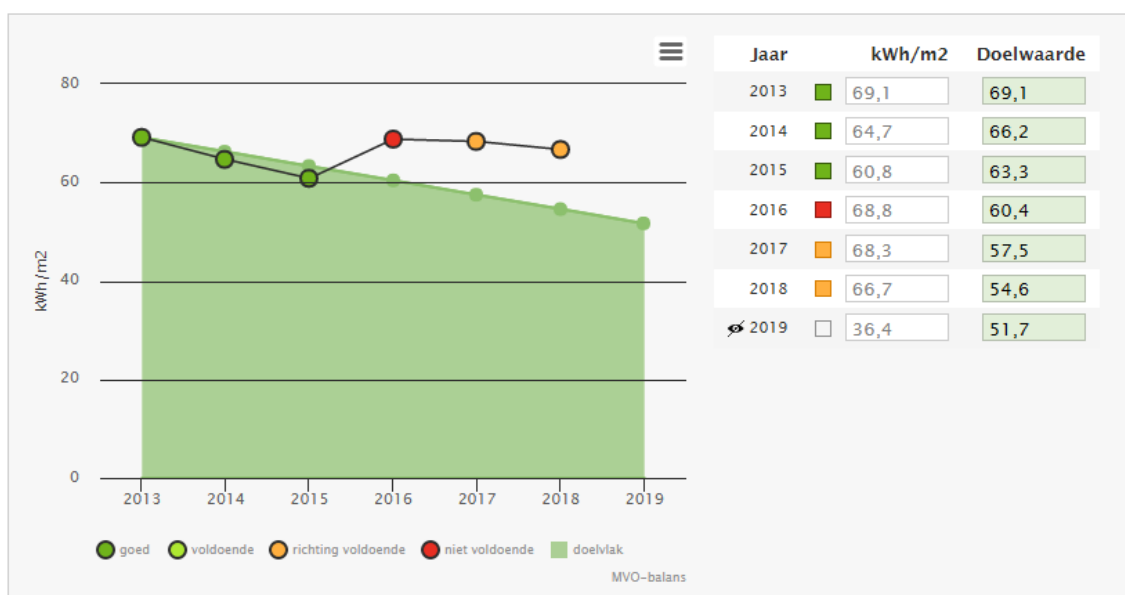
FIGUUR 2: CO₂-UITSTOOT LOCATIE TRICHT 2013 T/M 2018

5 VOORTGANG REDUCTIEDOELEN (EIS 3.B.1)

Er zijn kwantitatieve doelen opgesteld met als doeljaar 2019. Deze doelen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de Energie Audit, een analyse van de energieverbruikers en de actieplannen met reductiemaatregelen op de locatie Tricht. De maatregelen zijn benoemd in hoofdstuk 6.

De MVO-balans laat de vorderingen ten opzichte van de reductiedoelstellingen zien. De doelwaarden in de onderstaande grafieken zijn iets veranderd t.o.v. de voortgangsrapportages van de afgelopen jaren. Dat komt omdat er een kleine rekenfout is ontdekt en verbeterd. Deze rekenfout heeft geen invloed op de algemene ontwikkeling.

Elektriciteitsverbruik per vloeroppervlak (kWh/m²)

Toelichting op de indicator

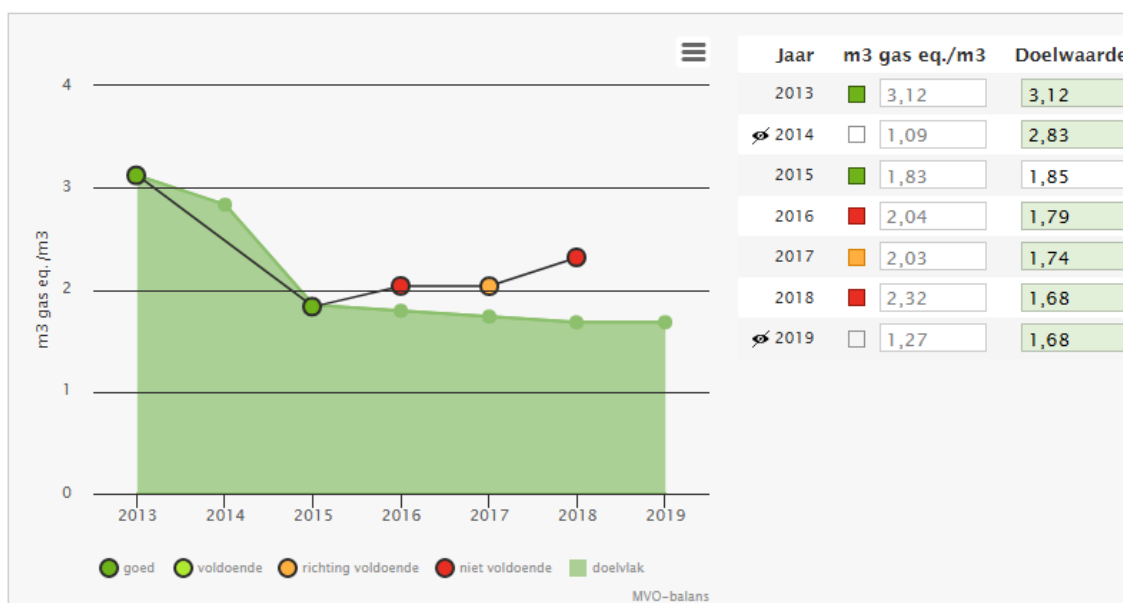
Het elektriciteitsverbruik in het kantoorpand wordt gevolgd per m² vloeroppervlak. Onze doelstelling is 15% energiebesparing per m² vloeroppervlak in 2019 ten opzichte van 2015. Wij maken geen gebruik van groene stroom.

Onze ontwikkeling

In 2018 is de doelstelling niet gehaald. Het elektriciteitsverbruik per vloeroppervlak is ongeveer gelijk gebleven aan 2017. Dit komt doordat er geen significante maatregelen zijn getroffen. De verwachting was echter een toename, doordat A.Hak Drillcon zich halverwege 2018 in Tricht heeft gevestigd en ook het kantoor in Helmond is gesloten. Dit heeft geleid tot meer werk in de Materieeldienst en de werkplaats. Door de sluiting van Helmond is de totale gebouwgebonden CO₂-uitstoot van A.Hak wel gedaald.

Onze verwachting is dat de CO₂-uitstoot in 2019 zal dalen doordat de volgende maatregelen worden genomen: het vervangen van ouderwetse verlichting door ledverlichting op een natuurlijk moment en het uitschakelen van de fontein bij de ingang als het donker is. Er zijn geen financiële middelen om aanvullende maatregelen te treffen, behoudens meer aandacht voor bewustwording.

Verwarming per gebouwinhoud (m³ gas eq./m³)

Nb. Het gasverbruik in 2014 is niet bekend en derhalve niet weergegeven in de grafiek.

Toelichting op de indicator

De energie voor verwarming in de gebouwen wordt gevolgd per m³ gebouwinhoud. Onze doelstelling voor warmte is 8% energiebesparing per m³ gebouwinhoud in 2018 ten opzichte van 2015.

Het elektriciteitsverbruik van de WKO-installatie wordt niet apart bemeterd en is niet meegerekend in het energieverbruik voor verwarming.

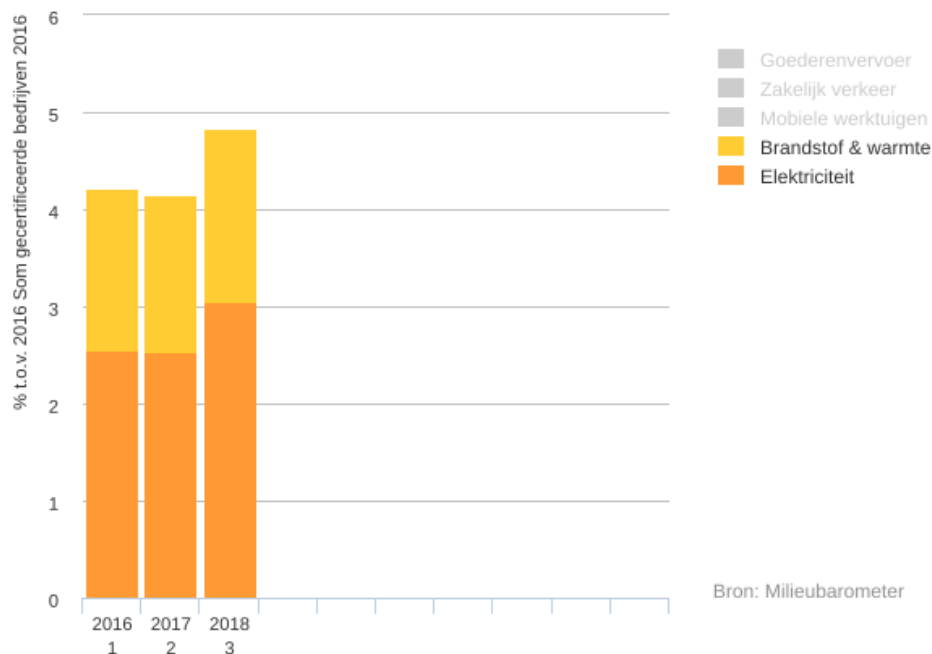
Onze ontwikkeling

Het energieverbruik voor verwarming is sterk gedaald ten opzichte van 2013. In 2013 werd nog propaan gebruikt voor verwarming van de panden. In 2014 is een gasaansluiting aangebracht en daarnaast wordt een WKO gebruikt voor verwarmen en koelen. Ten opzichte van 2017 is het gasverbruik voor verwarming in 2018 sterk gestegen. Hierdoor is de doelstelling niet gehaald. De reden hiervoor is deels doordat A.Hak Drillcon zich in Tricht heeft gevestigd.

Onze verwachting is dat de CO₂-uitstoot in 2019 gelijk zal blijven.

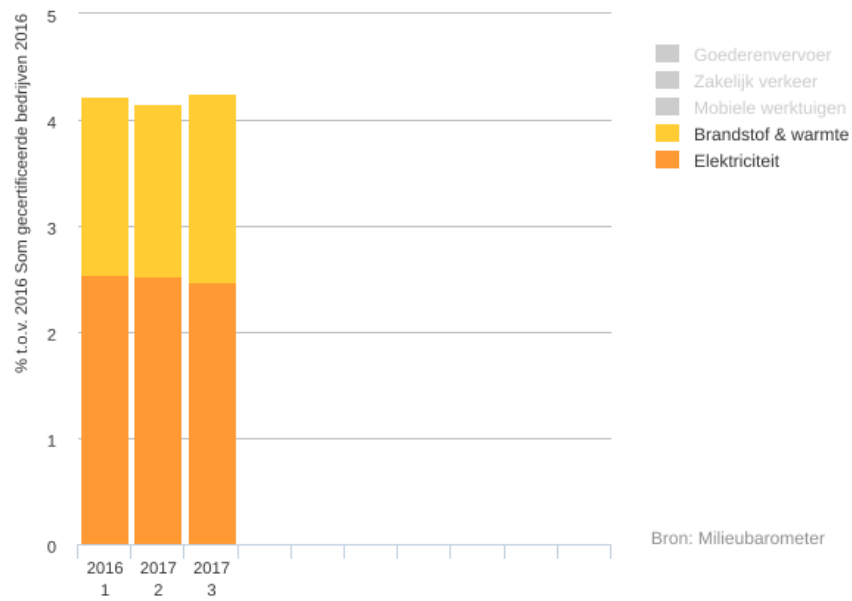
Totale gebouwgebonden CO₂-uitstoot van de bedrijven in de boundary.

In Tricht worden de besparingsdoelstellingen niet gehaald. Dat wordt met name veroorzaakt door het indikken van een deel van de organisatie op de locatie van Tricht.

1. 2016 Som gecertificeerde bedrijven 2016
2. 2017 Som gecertificeerde bedrijven 2017
3. 2018 Som gecertificeerde bedrijven 2018

Bovenstaande figuur toont de totale gebouwgebonden CO₂-uitstoot van alle A.Hak bedrijven binnen de boundary. In 2017 is deze gedaald ten opzichte van 2016. Ook voor 2018 was de verwachting dat deze zou dalen. Dit is echter niet het geval, dit komt door de koudere winter in 2018. Het totale elektriciteitsverbruik is echter wel gedaald. De CO₂-uitstoot van elektriciteit is gestegen door de aanpassing van de emissiefactor. Het gasverbruik is in 2018 wel toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Nemen we voor 2018 de emissiefactoren van 2017 dan ziet dat eruit zoals in onderstaande figuur:

1. 2016 Som gecertificeerde bedrijven 2016
2. 2017 Som gecertificeerde bedrijven 2017
3. 2017 Som gecertificeerde bedrijven 2018 (emissiefactoren 2017)

We zien nu dat het verschil tussen 2017 en 2018 veel kleiner is, maar nog wel toegenomen. Elektriciteit is wel afgenomen, de toename komt dus voornamelijk door het toegenomen gasverbruik.

6 VOORTGANG IMPLEMENTATIE MAATREGELEN (EIS 3.B.1)

In onderstaande tabel staan de energiebesparende maatregelen die A. Hak in 2016 t/m 2019 gaat uitvoeren in haar bedrijfspanden in Tricht. Deze maatregelen zijn vastgesteld in de Energie Audit die in 2015-2016 is uitgevoerd. In oktober 2018 zijn enkele aanvullende maatregelen opgesteld.

Maatregel	Planning	Prioritering	Wie
Elektriciteitsverbruik			
Compressor buiten werktijden uit.	Vanwege regelmatig gebruik compressor (centrale leiding) in weekend door Intero (ander gebouw) was dit lastig te organiseren. Dmv. het installeren van een afsluiter is het wel gelukt	Uitgevoerd	Interne dienst
Gebouwbeheersysteem inregelen en lekkages en filters	Opgenomen in onderhoudsplan	Uitgevoerd	~~
Fontein uitschakelen buiten kantoor tijden	Op advies van de installateur van de fontein wordt dit niet gedaan omdat dit de levensduur van de fontein verkort. Mogelijk kan een licht donker schakelaar wel. In het donker groeien de algen niet. 2018: Geen actie ondernomen.	middel	Interne dienst overleg met installateur
Daglichtregeling hal 9a, 9b, 10a, 10b	De TL rijen rondom de lichtkoepels zijn hier mogelijk geschikt voor. Uitzoeken. Nb. in Hal 1-4 was het niet mogelijk vanwege de aard van de werkzaamheden. Gezien de financiële positie van A.Hak is er in 2018 geen actie ondernomen.	middel	Interne dienst zoekt uit
Ledverlichting en daglichtregeling materieeldienst	Bij natuurlijk vervangingsmoment Nb. Incidenteel zijn al wat lampen vervangen Gezien de financiële positie van A.Hak is er in 2018 geen actie ondernomen.	Middel	Interne dienst
Ledverlichting parkeergarage	Bij natuurlijk vervangingsmoment Nb. er is wel een bewegingssensor, waardoor de verlichting het grootste deel van de tijd uit staat. Gezien de financiële positie van A.Hak is er in 2018 geen actie ondernomen.	Middel	Interne dienst
Compressor vervangen	Een natuurlijk vervangingsmoment is dichtbij. De kosten hiervoor bedragen echter €18K. Gezien de financiële positie van A.Hak is er in 2018 geen actie ondernomen.	Hoog	Interne dienst
<i>Tijdschakelaar koffie-snoep – en shopperautomaten</i>	<i>Op advies van de verhuurder van de automaten wordt dit niet gedaan omdat de besparing verwaarloosbaar is, maar het aan- en uitschakelen de apparaten niet ten goede komt.</i>	<i>Vervallen</i>	<i>~~</i>

Brandstoffen voor verwarming			
Gebouwbeheersysteem controleren	Voor 1 januari 2018	Uitgevoerd	Energy Services of interne dienst
Inregelen thermostaat verwarmingsinstallaties	Half jaarlijks (bij zomer/wintertijd)	Continue aandacht	Interne dienst
Duurzame energie			
WKO is reeds aanwezig, zonnepanelen is overwogen. In 2019 wordt er een werkgroep duurzaamheid opgestart door de afdeling Business development.			

7 K R U I S T A B E L I S O 1 4 0 6 4

Kruistabel ISO 14064-1 §7.3.1 en Voortgangsrapport CO₂-Prestatieladder Tricht

ISO14064-1 § 7.3		Hst. Voortgangsrapport
a	Beschrijving van de rapporterende organisatie	2
b	Verantwoordelijke persoon	6
c	Verslagperiode	1
d	Documentatie van de organisatiegrenzen	2
e	Directe CO ₂ emissies	3
f	Beschrijving CO ₂ -emissies van verbranding van biomassa	3
g	Reducties of verwijdering van CO ₂ -emissies	3
h	Uitsluitingen GHG-bronnen	3
i	Indirecte emissies	3
j	Basisjaar en referentiejaar	1
k	Wijzigingen in basisjaar en overige historische data	3
l	Kwantificeringsmethoden en toelichting op de keuze	3
m	Toelichting van veranderingen van kwantificeringsmethoden welke voorafgaand gebruikt zijn	3
n	Referentie/documentatie emissiefactoren en verwijderingsfactoren	3
o	Beschrijving van invloed van onzekerheden met betrekking tot de nauwkeurigheid van emissie- en verwijderingsdata.	3
p	Verklaring van overeenstemming met ISO 14064-1	1
q	Statement met betrekking tot de verificatie van de emissie-inventaris, inclusief vermelding van de mate van zekerheid.	3